

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA
DĖL TEISĖJŲ ATLYGINIMŲ ĮSTATYMO NR. X-1771 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (TAP-21-527(3)(21-22066(4))

2021-07-09 Nr.

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: sureguliuoti teisėjų darbo apmokėjimą už darbą bei budėjimą poilsio ir švenčių dienomis, padidėjusį darbų krūvį ir pavadavimą (įgyvendinamas Konstitucinio Teismo nutarimas), taip pat suvienodinti priedo už išstarnautus metus skaičiavimo tvarką su valstybės tarnautojams taikoma tvarka.

Dabartinė situacija:

- Teisėjų atlyginimų įstatymas nustato, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų pirmininkų, jų pavaduotojų, skyrių pirmininkų ir teisėjų darbo užmokestis susideda iš pareiginės algos (apskaičiuojama koeficientą padauginus iš pareiginės algos bazinio dydžio (BD 2021 m. – 177 Eur)) ir priedo už išstarnautus metus (3 proc. teisėjo pareiginės algos už kiekvienus 3 metus, bet ne daugiau kaip 30 proc. pareiginės algos). Teisėjams, atliekantiems teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse, kituose įstatymuose, metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Konstitucinio Teismo teisėjams priedas už išstarnautus Lietuvos valstybei metus ir vienkartinės priemokos metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis nemokamos.
- Konstitucinis Teismas 2011 m. vasario 14 d. nutarimu konstatavo, kad teisėjams, atliekantiems tam tikras funkcijas, kai reikia dirbti viršvalandžius, poilsio ir švenčių dienomis, pagal įstatymą mokamos vienkartinės priemokos nėra proporcingos jų išdirbtam laikui, nes jos ribojamos.
- Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimu patvirtintame Kompensavimo teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos apraše numatyta, kad teisėjų pasirinkimu už darbą poilsio ir švenčių dieną bei budėjimą teisme švenčių dieną teisėjui mokamas dvigubas atlyginimas, o už budėjimą teisme poilsio dieną – 1,5 atlyginimo arba papildomas poilsio laikas, pridodamas prie kasmetinių atostogų. Už 2 valandų budėjimą namuose teisėjams mokama 1 proc. vidutinio darbo užmokesčio dydžio priemoka.
- Bendrosios kompetencijos ir specializuotuose teismuose dirba 786 teisėjai, jų priskaičiuotos pareiginės algos dydis 2021 m. nuo 2867,4 Eur (apylinkių teismuose) iki 3398,4 Eur (Lietuvos Aukščiausiam Teismui). Konstituciniame Teisme dirba 9 teisėjai, vidutinis teisėjo darbo užmokestis 2020 m. IV ketv. buvo 5163 Eur.

Esmė. Siūloma:

- ✓ įtvirtinti, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų pirmininkų, jų pavaduotojų, skyrių pirmininkų ir teisėjų atlyginimus sudaro: pareiginė alga, priedas už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, apmokėjimas už darbą bei budėjimą poilsio ir švenčių dienomis, priemokos už padidėjusį darbų krūvį ir apmokėjimas už pavadavimą;
- ✓ už darbą ar budėjimą bendrosios kompetencijos ar specializuotame teisme poilsio ir švenčių dienomis siūloma teisėjo pasirinkimu mokėti dvigubo jo pareiginės algos su priedu už tarnybos stažą dydžio atlygį arba jam per artimiausią mėnesį suteikti dvigubos trukmės poilsio laiką, arba šį poilsio laiką pridėti prie kasmetinių atostogų. Už suteiktą poilsio laiką būtų mokamas teisėjo pareiginės algos su priedu už stažą dydžio atlygis;

- ✓ už budėjimo poilsio ir švenčių dienomis *namuose* laiką bendrosios kompetencijos ar specializuoto teismo teisėjui mokėti 50 proc. jo pareiginės algos su priedu už tarnybos stažą dydžio atlygi proporcingai budėtam laikui.;
- ✓ numatyti, kad bendrosios kompetencijos ar specializuoto teismo teisėjui mokama ne didesnė kaip 30 proc. jo pareiginės algos dydžio priemoka už padidėjusį darbų krūvį, kai yra padidėjęs darbų mastas atliekant kito to paties teismo (ar tų pačių teismo rūmų) teisėjo funkcijas (jei laikinai neužimtos pareigos arba teisėjas negali eiti pareigų) arba dėl iš anksto nenumatytų priežasčių smarkiai padidėja gaunamų atitinkamos kategorijos bylų skaičius per mėnesį, bet neviršijama teismo darbo tvarkos taisyklėse nustatyta darbo laiko trukmė.
Teisėjų darbo bei budėjimo poilsio ir švenčių dienomis, pavadavimo apmokėjimo bei priemokos už padidėjusį darbų krūvį mokėjimo tvarką nustatys Teisėjų taryba, atsižvelgdama į teismų veiklos specifiką (pvz.: teismų veiklos pobūdį, teisėjų specializaciją, automatizuotą bylų skirstymą ir pan.);
- ✓ suvienodinti teisėjų priedo už išstarnautus valstybei metus skaičiavimo tvarką su valstybės tarnautojams taikoma tvarka – skaičiuoti po 1 proc. jų pareiginės algos už kiekvienus metus, bet ne daugiau kaip 30 proc. pareiginės algos (dabar 3 proc. teisėjo pareiginės algos už kiekvienus 3 metus, bet ne daugiau kaip 30 proc. pareiginės algos);

Įstatymas išdėstomas nauja redakcija, patikslinamas jo pavadinimas. Įstatymas įsigaliojtu 2022 m. sausio 1 d., išskyrus nuostatas dėl priemonių už padidėjusį darbo krūvį mokėjimą, kurios įsigaliojtu 2021 m. rugpjūčio 1 d. Seimo prašoma įstatymo projektą svarstyti skubos tvarka.

Papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis 2022 m. – apie 420 tūkst. eurų. Įstatymo nuostatos dėl priemonių už padidėjusį darbų krūvį mokėjimo, kai yra padidėjęs darbų mastas dėl iš anksto nenumatytų priežasčių smarkiai padidėjus gaunamų atitinkamos kategorijos bylų skaičiui, 2021 m. bus įgyvendinamos iš teismams skirtų valstybės biudžeto lėšų, prirėkus iš Vyriausybės rezervo arba valstybės rezervo lėšų.

Nauda: Būtų įgyvendintas Konstitucinio teismo nutarimas – įstatyminiu lygiu sureglamentuotas apmokėjimas teisėjams už darbą, budėjimą poilsio ir švenčių dienomis, padidėjusį darbų krūvį ir pavadavimą, taip pat numatytas priemokos mokėjimas, kai dėl iš anksto nenumatytų priežasčių smarkiai padidėja teisėjo darbo krūvis (pvz. šiuo metu smarkiai išaugo skaičiaus bylų, susijusių su esama situacija, kai užsieniečiai masiškai neteisėtai kerta Lietuvos Respublikos sieną).

Derinimas: Projektas derintas su Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Finansų ministerija, Nacionaline teismų administracija ir Teisėjų taryba, svarstytas 2021-05-25 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir pasitarime išsakytas pastabas ir pasiūlymus. Projektas darbo tvarka suderintas su Teisingumo ministerija, Nacionaline teismų administracija ir Teisėjų taryba. Atsižvelgta į Teisingumo ministerijos siūlymą reglamentuoti priemokos už padidėjusį darbo krūvį mokėjimą teisėjams, kai dėl iš anksto nenumatytų priežasčių smarkiai padidėja jų darbo krūvis.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas nesusijęs su Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimu.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome įstatymo projektą svarstyti **Vyriausybės posėdyje.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt